

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-04-09

Vår referens

Kim Soléus

Controller

kim.soleus@malmo.se

Remiss angående remiss Finansdepartementet - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025)

FSKF-2025-2499

Sammanfattning

Stadskontoret har gett förskolenämnden möjlighet att yttra sig och komma med synpunkter på en remiss från Finansdepartementet avseende Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20). Syftet med utredningens uppdrag är att motverka felaktiga utbetalningar och våldfärdsbrottslighet. Utredningen gäller utbetalningar från kommuner och regioner, och består av två delar. Den ena delen handlar om att kartlägga felaktiga kommunala och den andra delen handlar om att föreslå en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

Utredningen lämnar tre författningsförslag för kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. De två första författningsförslagen omfattar inte en anslutning av utbetalningar till enskilda huvudmän och därmed berörs inte förskolenämndens verksamhet. Det tredje författningsförslaget är inte ett fullständigt författningsförslag och föreslår enbart en anslutning till delar av Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

Förslag till beslut

1. Förskolenämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande.

Beslutsunderlag

- Remissmissiv Finansdepartementet - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20)
- Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20)
- G-Tjänsteskrivelse Förskolenämnden 250423 Remiss angående remiss Finansdepartementet - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20)

- Förslag till yttrande över Remiss angående remiss Finansdepartementet - Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025)

Beslutsplanering

Ordförandeberedning FSKN 2025-04-14

Förskolenämnden 2025-04-23

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Kommunstyrelsen har gett förskolenämnden möjlighet att yttra sig och komma med synpunkter på en remiss från Finansdepartementet avseende Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20). Syftet med utredningens uppdrag är att motverka felaktiga utbetalningar och våldfärdsbrottslighet. Utredningen gäller utbetalningar från kommuner och regioner, och består av två delar. Den ena delen handlar om att kartlägga felaktiga kommunala utbetalningar inom utvalda utbetalningsslag, och den andra delen handlar om att föreslå en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Utredningen har haft i uppdrag att analysera de rättsliga förutsättningarna för en kommunal anslutning. Förslag på hur genomförandet av anslutningen praktiskt ska ske presenteras inte i utredningen.

Utredningen har kartlagt felaktiga kommunala utbetalningar inom tre områden. Det första området innefattar utbetalningar till enskilda individer, huvudsakligen inom kategorin för utbetalningar av ekonomiskt bistånd eller ersättning för personlig assistans. Det andra området handlar om utbetalning av skolpeng till fristående skolor och förskolor men även utbetalningar till exempelvis vårdcentraler och privata hemtjänstföretag. Det tredje området gäller utbetalningar av föreningsbidrag. Kartläggningen av felaktiga utbetalningar har gjorts genom att samtliga kommuner och regioner har tillfrågats vilka felaktiga utbetalningar som har upptäckts och vilka risker som finns för att felaktiga utbetalningar genomförs.

Utbetalningsmyndighetens verksamhet

Utbetalningsmyndigheten är en ny myndighet som startade sin verksamhet 1 januari 2024. Myndigheten har till uppgift att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar på välfärdsområdet. Myndighetens verksamhet är uppdelad i två huvudsakliga områden. Systemet med transaktionskonto och verksamheten för dataanalys- och granskning. Systemet med transaktionskonto är inte ännu i drift utan ambitionen är att systemet ska användas från och med den 1 januari 2027. Det går i nuläget inte att beskriva i detalj hur systemet kommer att fungera då detta inte är klarlagt ännu. Systemet ska administrera utbetalningar från statliga myndigheter som är anslutna Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Systemet med transaktionskonto

organiseras i tre delar: betalningsförmedlingen ("transaktionskonto"), medborgargränssnittet och ett bankkontoregistret.

När ett beslut om utbetalning har fattats av en ansluten myndighet ska beslutet skickas till Utbetalningsmyndigheten för verkställande. Utbetalningsmyndigheten ska då ta över betalningsansvaret för utbetalningen. En mottagare av en utbetalning ska i medborgargränssnittet kunna få en överblick över sina historiska och kommande offentliga utbetalningar. Det är således fråga om en informationstjänst till medborgarna. Vidare ska ett register över bankkonton som efter kontroll knutits till rätt betalningsmottagare byggas upp hos Utbetalningsmyndigheten.

Dataanalys och granskningsverksamheten hos Utbetalningsmyndigheten har både befogenhet och möjlighet att göra dataanalyser som andra statliga myndigheter, kommuner eller regioner varken får eller kan utföra. I dataanalysen kan Utbetalningsmyndigheten sambearbeta uppgifter från flera olika källor. Det kan handla om inkomstuppgifter från Skatteverket som analyseras tillsammans med uppgifter om ekonomiskt bistånd från kommuner och uppgifter om företag från Bolagsverket. Det kan därmed upptäckas om en person arbetar samtidigt som denne felaktigt får ekonomiskt bistånd. Skulle samma person vara registrerad i ett antal bolagsstyrelser kan det indikera att personen utgör en så kallad målvakt. Om det dessutom skulle visa sig att de aktuella bolagen driver verksamhet inom välfärdsområdet kan det leda till en fördjupad granskning. Detsamma gäller om en analys visar att flera välfärdsföretag drivs av personer som ingår i andra bolag med stora skatteskulder eller som har många konkurser bakom sig. Dataanalys- och granskningsverksamheten kan också leda till att personer med kopplingar till systematisk och grov brottslighet identifieras.

Verksamheten hos Utbetalningsmyndigheten består således av två delar. Den ena delen handlar om dataanalyser och granskning och den andra delen, som inte är aktiv ännu, består av själva utbetalningsdelen där Utbetalningsmyndigheten är den myndighet som faktiskt ska utföra själva utbetalningarna från de myndigheter som är anslutna.

Verksamheten för dataanalys och granskning har möjlighet att samköra olika register och göra andra typer av analyser som enskilda myndigheter inte kan göra eftersom Utbetalningsmyndigheten har tillgång till information från flera olika myndigheter. Syftet med analyserna och granskningarna är att kunna identifiera eventuella oegentligheter i samband med utbetalningar.

Utredningens författningsförslag

Utredarna lämnar tre författningsförslag för kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Två av förslagen kräver författningsändringar då dessa förslag innefattar en anslutning som kräver ett informationsutbyte som

bedöms vara nödvändigt. Det tredje förslaget innehåller endast ett förslag om en anslutning till systemet med transaktionskonto.

Författningsförslag 1

Är utredarnas huvudförslag och innebär att samtliga kommuner och regioner ansluts till Utbetalningsmyndighetens verksamhet för såväl systemet med transaktionskonto samt till verksamheten för dataanalys och granskning. De utbetalningar som omfattas är de som faller under begreppen ekonomiska förmåner samt ekonomiskt stöd. Detta innefattar exempelvis utbetalningar av ekonomiskt bistånd och föreningsbidrag. Dock omfattar förslaget *inte* en anslutning av utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen eller till privata utförare enligt kommunallagen. Detta då utredningen inte klarlagt effekterna och de praktiska detaljerna kring en sådan anslutning.

Författningsförslag 2

Förslaget är i huvudsak identiskt med författningsförslag 1 i avseendet med kommunal anslutning till verksamheten för dataanalys och granskning. Skillnaden mellan de två första förslagen är att en anslutning till transaktionskontosystemet inte föreslås i det andra författningsförslaget. Inte heller författningsförslag 2 omfattar en anslutning av utbetalningar till enskilda huvudmän.

Författningsförslag 3

Detta förslag avser endast en delvis kommunal anslutning till systemet med transaktionskonto och inte till dataanalys- och gränskningsverksamheten. Skillnaden jämfört med förslaget om anslutning till transaktionskontosystemet i författningsförslag 1 är att även utbetalningar till enskilda huvudmän enligt skollagen och privata utförare enligt kommunallagen omfattas. Dock innefattar förslaget inte en anslutning till transaktionsdelen, den så kallade betalningsförmedlingen, utan enbart anslutning till medborgargränssnittet samt bankkontoregistret. Enligt förslaget ska utbetalningarna fortsättningsvis göras av kommunen.

Förskoleförvaltningens kommentar

Som författningsförslagen är skrivna är bedömningen att de två förstnämnda förslagen i nuläget skulle ha begränsad påverkan på förskolenämndens verksamhet.

Förskoleförvaltningens förslag till yttrande avser endast de delar som bedöms ha påverkan på utbetalningar till enskilda huvudmän. Författningsförslag 1 och 2 föreslås inte omfatta utbetalningar till enskilda huvudmän och därmed berörs inte förskolenämndens verksamhet av de två förslagen. Målbilden från utredarna är dock att även den typen av utbetalningar ska anslutas i framtiden. Utredarna medger dock, vilket förskoleförvaltningen instämmer i, att frågan behöver utredas mer djupgående innan det kan bli aktuellt med en anslutning av utbetalningar till enskilda huvudmän.

Det tredje författningsförslaget omfattar en kommunal anslutning till delar av transaktionssystemet. En anslutning till bankkontoregistret skulle innebära att det finns möjlighet att göra en kontroll av att innehavaren av visst bankkonto är densamma som betalningsmottagaren. Anslutningen till medborgargränssnittet skulle innebära att betalningsmottagaren får en komplett bild av sina utbetalningar från det offentliga. Enligt utredarna gäller detta framför allt att fysiska betalningsmottagare får ett mervärde i systemet, vilket även kan tolkas som att fördelarna för juridiska personer inte är fullt lika stora. Utredningen noterar även att mervärdet av medborgargränssnittet för enskilda huvudmän kan ifrågasättas (s. 301).

Författningsförslag 3 är inte ett komplett författningsförslag utan ett förslag där en kommunal anslutning av vissa utvalda delar ska göras. Bedömningen är att en sådan anslutning troligtvis skulle innebära ökad administration för förskoleförvaltningen till en nytta som bedöms vara begränsad.

Förskoleförvaltningen är positiv till utredningens ambition att införa åtgärder till att motverka välfärdsbrottslighet genom att minska risken för felaktiga utbetalningar från offentlig verksamhet. Förskoleförvaltningen gör bedömningen att det kan finnas fördelar i en anslutning till Utbetalningsmyndighetens dataanalys- och granskningsverksamhet. Exempelvis skulle en samkörning av information från många olika datakällor kunna innebära en förstärkning av det arbete som förskolenämnden redan gör. Förskoleförvaltningen ser positivt på en fortsatt utredning om en anslutning skulle vara möjlig för utbetalningar som även omfattar enskilda huvudmän.

Ansvariga

Annica Borr Sehovic Enhetschef

Serene Rosberg Förvaltningschef